

εἶνε τοῦτο; — Ὁ μύλος μου, ἀπήντησεν ἄνευ διαταγῆς. «Πῶς εἶνε τεθειμένος; ὁ σύρτης εἶνε πρὸς τὰ ἄνω ἢ πρὸς τὰ κάτω». — Εἶνε πρὸς τὰ κάτω ὅπως πάντοτε, ἀπήντησε. Φεβούμενος μήπως ἡ ἐγγειρισθεῖσα ἀπήντησε συμφῶνως πρὸς τὰς ἀναμνήσεις της, ἀντιθέτως πρὸς τὴν πρώτην ὀπτικὴν αὐτῆς ἐντύπωσιν, τῇ ἔδειξα μάχαιραν ἐστηρικμένην καθέτως διὰ δύο νημάτων ἐπὶ φύλλου λευκοῦ χάρτου καὶ τὴν ὑπερέωσα νὰ μοὶ δείξῃ διὰ τῆς χειρὸς τοῦ ἴτο ἡ λαβὴ, πρὸς τὰ ἄνω ἢ πρὸς τὰ κάτω; Ἀμέσως διήρθουσε τὴν δεξιάν χεῖρα πρὸς τὴν λαβὴν, λέγουσα: «Εἶνε ἐκεῖ, πρὸς τὰ ἄνω», ἔπερ ἴτο ἀκριβές.

Κατὰ τὴν δευτέραν καὶ τρίτην συνδιάλεξιν, αἵτινες ἐγένοντο τὴν ἕκτην καὶ ἑβδόμην ἡμέραν μετὰ τὴν ἐγγείρησιν, ἡ πρώην τυφλὴ νέα δὲν ἠπατήθη πλέον ὡς πρὸς τὰ χρώματα, ἀλλ' ἐφαντάζετο, ὡς καὶ κατὰ τὴν πρώτην φοράν, ὅτι ἅπαντα τὰ περὶ αὐτὴν ἀντικείμενα ἦσαν εἰς ἀπόστασιν προσιτὴν εἰς τὴν χεῖρα αὐτῆς. Ἡ ἀπόστασις, τὸ βῆθος, ὁ ὄγκος δὲν ὑφίσταντο εἰσέτι δι' αὐτήν. Ἐν τούτοις ἐξετίμα ἐντελῶς τὴν ἀπόστασιν τῶν ἡγούτων σωμάτων. Ὅταν τῇ παρουσιάζετο εἰς ἀπόστασιν μικροτέραν τοῦ μέτρου οἰονδήποτε ἀντικείμενον, μικρὸν ἢ μέγα, αὐτὴ ὑπεχώρει αὐτομάτως, ὡς αἰ ἐπρόκειτο, κατὰ τὴν ἰδίαν αὐτῆς ὁμολογίαν, νὰ εἰσελθῇ τὸ ἀντικείμενον ἐκεῖνο εἰς τοὺς ὀρθακμοὺς αὐτῆς. Ὅσον ἀφορᾷ δὲ τὰ ἀντικείμενα, ἅτινα εὐρίσκοντο εἰς μεγαλύτεραν τοῦ βραχίονος αὐτῆς ἀπόστασιν, ἐθεώρει ἅπαντα ταῦτα τεταγμένα ἐπὶ τῆς αὐτῆς γραμμῆς καὶ εἰς τὴν αὐτὴν ἀπόστασιν. Ἄλλ' ἡ ἀπάτη αὐτῆ ὀλίγον διήρκεσεν. Ἡ ἀπὸ παρέρχον εἰς αὐτὴν ἐνδείξεις ἐπὶ τοῦ σχήματος, ἐπὶ τοῦ μεγέθους καὶ ἐπὶ τῶν διαφόρων διαστάσεων τῶν διαμερισμάτων, τῶν ὄντων καὶ τῶν ἀντικειμένων, μεταξύ τῶν ὁμοίων ἔζησε μέχρι τῆς ἐποχῆς ἐκείνης, τοσοῦτον ἀκριβεῖς, ὥστε ἐντὸς ὀλίγου μετέβαλε τὰς περὶ τῶν ἀποστάσεων καὶ τῆς θέσεως τῶν ἀντικειμένων ἰδέας της.

Μετὰ 15 ἡμέρας ἡ Ἰουλία Δ. διεβεβαίου ὅτι σχεδὸν δὲν ἐνθυμεῖτο πλέον ὅτι ὑπῆρξε τυφλὴ.

H. Γ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ

ΔΡΑΜΑΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ.

Ἄδριανὴ Δεκουβέρο. — Χρονικά.

Ὁ μέγας τῆς Γερμανίας τραγικός Γκαίτε τὸ κλαδικὸν ἐν τοῖς τὸ ῥωστικὸν καὶ πρωτοτυπία ἐνέχουσιν ἔργοις ἀνεζήτει καὶ ταῦτα οὕτω νὰ κληθῶσιν ἐκῆρουσεν, οἷα εἰσὶ τὰ ἔργα τῶν ἡμετέρων μέγ' ἀρίστων προγόνων, τὰ κατ' ἐξοχὴν κλαδικά, ὁ δὲ φίλος αὐτοῦ Schiller, ὁμιλῶν περὶ τοῦ θεάτρου ὡς ἠθικοῦ ἰδρύματος, τάσσει αὐτὸ ἐν ἴσῃ μοίρᾳ τῇ θρησκείᾳ, ἀποφαινόμενος ὅτι ὡς αὕτη διὰ τῆς διδασκαλίας καὶ τοῦ κύρους αὐτῆς προλαμβάνει τὴν ἐπιτέλεσιν τοῦ κακοῦ, ὅπερ ὁ νόμος τιμωρεῖ μετὰ τὴν διάπραξιν, οὕτω καὶ ἐκεῖνο, διδάσκον συμβάλλεται εἰς τὴν τοῦ κακοῦ ἀποτροπὴν. Τὰς ἀποφάνσεις ταύτας τοῦ ποιητοῦ

τοῦ Φαύστου καὶ τοῦ ποιητοῦ τοῦ Guillaume Tell ἀνεγράψαμεν ὅπως παρατηροῦμεν ὅτι τὸ θέατρον τοῦ Scribe, καίπερ μὴ στερούμενον προσόντων, ὅλως ἀφίσταται τοῦ σκοποῦ, ὃν καθορίζει ὁ Schiller. οὐδέποτε δὲ οὐδαμῶς δύναται νὰ θεωρηθῆ ὡς ἐνέχον ἔστω καὶ ἐλάχιστόν τι κλαδικοῦ. Ὁ Scribe ἐστὶ μύστης τοῦ θεάτρου (connaissance du théâtre), ὡς ἀποφαίνεται αὐτὸν ὁ κριτικώτατος Brunetiére. ἐν τῇ δεκάτῃ πέμπτῃ καὶ τελευταίᾳ διαλέξει αὐτοῦ, ἦν ἐποιήσατο κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος ἐν τῷ Ῥαδεῖ τῶν Παρισίων, εἶνε δεξιὸς δραματοποιός, ὡς ἀποφαινόνται ἄλλοι, παρέσχε τὸν τύπον τῆς τέχνης τοῦ ποιεῖν δράμα καὶ συνεπλήρωσε τὴν ὑπὸ τοῦ Beaumarchais γενομένην ἐν τῷ γαλλικῷ θεάτρῳ μεταρρυθμίσιν. «Παρ' αὐτῷ ὑπάρχει ἡ τέχνη κὰν λείπη πᾶν ἄλλο», ἐφ' ᾧ καὶ ἡ σχολὴ αὐτοῦ καλεῖται τῆς τέχνης διὰ τὴν τέχνην (de l'art pour l'art), καθ' ἣς σφοδρὸς ἐπιτίθεται ὁ Δουμᾶς. Οὗτος τὰ ἐξῆς ὀρθὰ ἐπιφέρει ἐν τοῖς προλεγομένοις αὐτοῦ: «Τὸ θέατρον δὲν εἶνε ὁ σκοπός, εἶνε τὸ μέσον... Τῇ τραγῳδίᾳ, τῇ κωμῳδίᾳ, τῷ δράματι, τῇ Bouffonnerie, τῷ μᾶλλον προσήκοντι ἡμῖν εἶδει, ἰδρῶσμεν τὸ ὠφέλιμον θέατρον, ἐπὶ κινδύνῳ τοῦ ἀκοῦσαι κραυγάζοντας τοὺς ἀποστόλους τῆς τέχνης διὰ τὴν τέχνην, λέξεων ἐστερημένων ἐννοίας. Πᾶσα φιλολογία, ἥτις δὲν ἔχει ὑπ' ὄψει τὸ δύνασθαι εἰς τὴν τελείωσιν ἀγεσθαι (perfectibilité), τὴν ἠθικοποιῆσιν, τὸ ἰδεῶδες, τὸ ὠφέλιμον ἐν μιᾷ λέξει, εἶνε φιλολογία ραχικὴ καὶ νοσώδης, νεκρὰ γηγούνη. Ἡ ἀπλῆ ἀντιγραφή τῶν γενομένων καὶ τῶν ἀνθρώπων εἶνε ἔργον γραφῆς καὶ φωτογράφου». Ὁ δὲ Brunetiére ὑπὸ τὸ αὐτὸ πνεῦμα περιῖπου ἐκφράζεται, λέγων: «Ὅλως ἀντιθέτως τῷ Beaumarchais, τῷ Molière, — τῷ Diderot καὶ τῷ Sedaine ἐπίσης, — ὁ Scribe ἐνόμισεν ὅτι τὸ θέατρον δὲν ἔχει ἀντικείμενον τὸ ἀπαδιδόναι ἢ ἀπομιμῆσθαι τὸν βίον, καὶ τοῦτο εἶπεν ἄλλως τε αὐτὸς οὕτως σαφῶς ἐν τῷ Εἰσιτηροῦ ἀφ' αὐτοῦ ἀκαδημαϊκῆς λόγῳ. Ἀκριβέστερον δ' ἔτι, ἐπίστευσε ὅτι τὸ θέατρον δὲν ἔχει ἀποστολήν, δὲν θέλω νὰ εἶπω τὴν ἠθικοποιῆσιν ἢ τὴν παιδεύσιν, ἀλλὰ νὰ ὑπερασπίσῃ ἰδέας, νὰ ὑπερμαχήσῃ αὐτῶν ἢ νὰ προσβάλῃ ἀπλῶς ἰδέας. Οὐ ταῦτόν τῳ λέγειν ὅτι ἐν τῷ θεάτρῳ τὸ θέατρον καὶ οὐδὲν πλέον βλέπει καὶ ὅτι ἐν τῷ κύκλῳ τῆς τέχνης αὐτοῦ οὐδαμῶς ἐνδιαφέρεται ἢ περὶ τῶν μέσων τῆς τέχνης ταύτης, τοῦ καινοφανοῦς, τοῦ τεχνικοῦ τῆς συναρμολογίας, τοῦ ἀλλοκοτοῦ τῆς λύσεως;» Καὶ ταῦτα ὁ Brunetiére περὶ τοῦ θεάτρου τοῦ Scribe, ὅπερ ἔτι φαινότερον χαρακτηρίζει ὁ Δουμᾶς, λέγων, ὅτι ὁ ἀκροατής, ὅστις παρέστη εἰς τὴν διδασκαλίαν ἔργου τοῦ Scribe, «εἶδεν, ἠκούσεν, ἐγέλασεν, ἐκλαυσε, διήλθε τὴν ἐσπέραν αὐτοῦ, διεσκέδασεν, ὅπερ πολὺ, οὐδὲν ἔμαθεν».

Ἴδου ὅσον ἐπιτρέπει ἡμῖν ὁ τεταγμένος χώρος, ἐν ὀλίγοις, οἷα ἡ τοῦ Scribe σχολῆ, οὕτινος ὀλίγιστα ἔργα, πέντε ἕως ἑξ, καίπερ πολλὰ, τριακόσια ἕως τετρακόσια, γράψαντος μόνου ἢ τῇ συνεργασίᾳ ἄλλου, κωμῳδίας, δράματα ἢ δράματα μετὰ μέλους (melodrames), κωμειδύλλια (vaudevilles), μελοδράματα (opéras), κωμικὰ μελοδράματα, ἐπιζῶσιν, ἐν οἷς καὶ τὸ δράμα αὐτοῦ Ἄδριανὴ Δεκουβέρο, ὅπερ δι-

δαρθέν ἐν Ἀθήναις ἀπασχολεῖ ἡμᾶς καὶ ὕπερ πάντοτε προσεῖλικε πλῆθος, ἐκτελεσθέν· ἀλλὰ πρὶν περὶ αὐτοῦ τὸν λόγον ποιήσωμεν εἰπωμέν τινα περὶ τοῦ πρωταγωνιστοῦντος ἐν αὐτῷ ἰστορικοῦ προσώπου. Ἐν τῷ δράματι τούτῳ πρωταγωνιστεῖ, ὡς καὶ ἐν τῇ προτέρῃ ἡμῶν Ἐπιθεωρήσει εἰπομεν, ἡ διάσημος τραγῳδὸς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος Ἀδριανὴ Λεκουβρέρ (Adrienne Lecouvreur). Κατὰ τὰς ἀρχὰς τοῦ ΙΗ' αἰῶνος πτωχὸς πιλοποῖς ἐκ τοῦ βάθους τῆς Καμπανίας ἐλθὼν κατῴκησεν εἰς τὸ σταυροδρόμιον τοῦ Βουὶ ἐν Παρισίοις, παρὰ τὴν θύραν αὐτὴν τοῦ Γαλλικοῦ Θεάτρου. Ἦν καιρὸς τότε τῶν μάλιστα εὐνοϊκῶν τοῖς ὑποκριταῖς καὶ ταῖς ὑποκριτρίαις καὶ τῇ δραματικῇ τέχνῃ, ἐδασίλευον δέ, οὕτως εἰπεῖν, ἐν Παρισίοις πολλοὶ ὑποκριταὶ καὶ πολλαὶ ὑποκριτρίαι, ἐξ ὧν σμειοῦμεθα τοὺς Baron, Lekain καὶ τὰς δεσποινίδας Dangeville, Clairon, Duclos, Dumesnil, ἀστέρων, ἡμιθέων. Ἐχαιρέτουν αὐτοὺς τε καὶ αὐτὰς νατὰ τὴν διάβασιν αὐτῶν διὰ τῶν ὁδῶν, ἐν τῷ στόματι δὲ πάντων τὰ χαριέντα ταῦτα ὀνόματα ἐφέροντο. Ἦσαν ἀσθενεῖς, ἡ πόλις ὅλη ἤθελε νὰ λαμβάνῃ γνῶσιν τοῦ δελτίου τῆς ὑγείας αὐτῶν. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγμάτων, ἡ καλλιτεχνικὴ ἰδιοφυΐα τῆς μικρᾶς Ἀδριανῆς, ἥτις κατόκει πρὸς τῆς θύρας τοῦ θεάτρου, ἤκουε καθ' ἑκάστην νὰ γίνηται λόγος περὶ τοῦ θεάτρου καὶ τῶν θριάμβων τῶν ὑποκριτῶν, ὑπεκκάλυπτο. Ἡ κορασίς ἤρξατο ὄνειροπολοῦσα καὶ αὐτὴ τὰς τέψεις, τὴν δόξαν, τοὺς ἀγῶνας, τοὺς θριάμβους τῆς δραματικῆς τέχνης. Καθ' ἑκάστην δὲ στιγμήν, καθ' ἣν ἐβλεπε παρερχομένας πρὸ αὐτῆς τὰς δεδοξαμένας ἐκείνας καὶ διασήμεους γυναῖκας ἔλεγε καθ' ἑαυτὴν: «καὶ ἐγὼ ἐπίσης θά γίνωμαι ὑποκριτρία (comédienne)». Εἶπε καὶ ἐγένετο, ὄνειροπόλη καὶ ἐπέτυχεν, ὑπερβαλοῦσα τὰς πρὸ αὐτῆς, νὰ δοξασθῇ. Ἐνωρὶς ἐπιδοθεῖσα εἰς τὸ ἔργον κατῴρθωσε νὰ χειροκροτηθῇ ὡς ὑποκριτρία κατὰ τὸ δέκατον πέμπτον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς. Κατὰ δὲ τὸ 27ον ἔτος τῆς ἡλικίας αὐτῆς ἀπὸ τοῦ Στρασβούργου ἦλθεν εἰς τὴν Γαλλικὴν-Κωμῳδίαν, ὅπου ἐθριάμβευσε διαρκῶς, διότι ἐγένετο ἐπαναστάτις ἐν τῷ θεάτρῳ. Ἀλλὰ τίς ἢ ἐπαναστάτις αὕτη κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ καρδινάλιου Fleury, ὅστις οὐδαμῶς ἠγάπα αὐτὰς, ἐπιθῆσθαι ἀκολούθως, νῦν ἐπιτραπῆτω ἡμῖν νὰ παρουσιάσωμεν τὴν ἡμετέραν καλλιτέχνίδα. Ἡ Ἀδριανὴ Λεκουβρέρ εἶχεν ἀνάστημα ὀλίγον τι ὑψηλόν, τὸ βᾶδισμα ἀξιοπρεπὲς καὶ μεγαλοπρεπὲς, τὸ βλέμμα αὐτῆς, αἱ στάσεις αὐτῆς ἐξέφραζον κάλλιστα τὸ μεγαλεῖον, τὸ πάθος ἢ τὴν ἠρεμίαν τοῦ προσώπου, ὅπερ ἐπεδύετο. Ἡ εὐχρὸς φωνὴ αὐτῆς, ὀλίγον νεφώδης, ἐλάμβανε πάσας τὰς ἀπαιτούμενας παραλλαγὰς τῶν παθῶν ἢ τῶν ἰδεῶν, λιγυρότητας τοσοῦτον ποικιλίας. Εἶχε δὲ τοσαύτην νεότητα καὶ εὐκινησίαν, τοσαύτην χάριν καὶ μεγαλεῖον, ὥστε οἱ θεαταὶ κατακλιζόμενοι ὑπὸ τῆς χάριτος τοῦ λόγου (diction) αὐτῆς, ὑπὸ τῆς ἐκφράσεως τοῦ προσώπου αὐτῆς, ἐλησμόνουν ἐντελῶς τὴν ὑποκριτρίαν καὶ δὲν ἐβλεπον ἢ τὴν ἡρώϊδα. Εἶχε δὲ πρὸς τούτοις καὶ τὴν μεγάλην τέχνην τοῦ νὰ καθίσταται ἀγαπητὴ.

Ἐκ τῶν σμειώσεων δι' ὧν συνοδεύει ὁ κ. Γεώργιος Monval, ἀρχαιοφύλαξ τῆς Γαλλικῆς-Κωμῳδίας τὰς πρὸ δύο περιπέου μνηῶν ἐπιδοθείδας ἐν Παρι-

σίους ἐπιστολάς τῆς Ἀδριανῆς Λεκουβρέρ, ἐξ ὧν φανεροῦται πλὴν ἄλλων ὅτι αὕτη ἦν οὐ μόνον Honnête femme, ὡς ἔλεγον τότε, ἀλλὰ καὶ εὐφροσύνη, σαφῶς προκύπτει ὁσαύτως ὅτι ἡ Ἀδριανὴ, ἥτις ἐν οὐδεμιᾷ ἐμαθίτευσε σχολῇ, καθότι δὲν ὑπῆρχον τοιαῦτα κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην, προὐκάλυψε τὴν προσοχὴν ἐνωρίτατα ἑταίρου τοῦ Οἴκου τοῦ Μολιέρου. «Οὗ Legrand, λέγει ὁ Monval, ὅς ἐγγώριζεν ὅτι αἱ ἐπαρχαῖαι ἦσαν τὸ ἀληθὲς φυτώριον τῆς Κωμῳδίας, συνέστηδεν αὐτὴν τῇ συναδέλφῳ αὐτοῦ Mlle Fonpré, ἢς ὁ σύζυγος ἐγένετο διευθυντὴς τοῦ θεάτρου τῶν Βρυξελλῶν κατὰ τὸ 1706 καὶ ἥτις χῆρα γενομένη ἀνέλαβε τὴν διευθύνσιν τοῦ θεάτρου τῆς Αἰλλας. Ἡ Ἀδριανὴ ἀπήγγειλε σκηνὰς τινὰς τοῦ *Cid* ἐνώπιον αὐτῆς, ἥτις, κατευχερασθεῖσα, προθύμως συνεβλήθη τῇ Ἀδριανῇ». Ἀπὸ τῆς Αἰλλας ἦλθεν εἰς Στρασβούργον ὅπου ἐμορφώθη, παίζουσα πρὸ ἐπαρχιωτῶν, οἵτινες ἠρέσκοντο εἰς τὰ ἀριστουργήματα τοῦ δραματολογίου (répertoire). Ἀπὸ τούτου, ὡς ἀνωτέρω σμειωθῆν, τῷ 1717 εἰσῆλθεν εἰς τὴν Γαλλικὴν-Κωμῳδίαν ὑποδουαμένη τὸ πρῶτον τὸ πρόσωπον τῆς Ἠλέκτρας ἐν τινὶ τραγῳδίᾳ τοῦ Crébillon καὶ, ὅπερ φαίνεται νῦν παραδόξον, τὸ πρόσωπον τῆς Ἀγγελικῆς τοῦ *George Dandin*.

Ἀλλὰ τοῦ χώρου ἐκλιπόντος ἀναβάλλομεν εἰς τὴν ἐπομένῃν κυριακὴν τὰ περὶ τῆς τέχνης τῆς αὐτοδιδάκτου Λεκουβρέρ καὶ τὰ ἄλλα.

ΧΡΟΝΙΚΑ. Ὑψίσταται ἐν Ρωσίᾳ εἰδὸς τι παραδόσεως ἦν τὰ θεάτρα τηροῦσιν. Ὁ Βίος διὰ τὸν Τσάρον ἐστὶ μελόδραμα δημοτικὸν ἐπὶ δυοῖς λόγοις, ἐπὶ τῇ ὑποθέσει αὐτοῦ ἐν πρώτοις, ἐξόχως πατριωτικῇ, καὶ ἐπὶ τῇ ὅτι τὸ μελόδραμα τοῦτο τοῦ Γλίγκα ἐστὶ τὸ πρῶτον ἀληθῶς ρωσικόν, συντελὲν ὑπὸ Ρώσου διὰ τὴν Ρωσίαν. Εἰς ἀνάμνησιν τοῦ μουσικοῦ τούτου γεγονότος, ὅπερ συνέβη ἐν Πετροπόλει τῇ 7 δεκεμβρίου τοῦ 1836, τὰ θεάτρα τῆς αὐτοκρατορίας ὡς πρώτην τῆς ἐνάρξεως τῆς περιόδου παράστασιν ὀρίζουσι τὸ μελόδραμα τοῦ Γλίγκα. Τούτου ἕνεκεν Ὁ Βίος διὰ τὸν Τσάρον ἐδιδάχθη τῇ 11 Σεπτεμβρίου ἐν Μόσχᾳ (ρωσικὸν μελόδραμα), ἐν Κιέβῳ, ἐν Σαράτοφ καὶ τῇ 20 αἰθίς, ἐν Μόσχᾳ, ἐν τῷ Αὐτοκρατορικῷ θεάτρῳ.

— Οἱ Γερμανοί, μεθ' ὅλην τὴν ἀποστροφὴν αὐτῶν πρὸς τὰ γαλλικὰ πράγματα, προκειμένου περὶ τῶν συρμῶν καὶ τοῦ θεάτρου παραλαμβάνουσι πολλὰ τούτων ἀπὸ τῶν Γάλλων. Οὕτως ἀπὸ τῆς 4—11 ὁκτωβρίου ἐδιδάχθησαν ἐν τοῖς θεάτροις τοῦ μὲν Βερολίνου τὰ ἐξῆς γαλλικὰ ἔργα: *Djamileh, Misanthrope, Maître de Forges, Dame blanche, Parfum, Belle Hélène, Au bord de la mer*, τῆς δὲ Βιέννης τὰ ἐξῆς: ἐν τῷ Μελοδράματι: *Werther, Gringoire* (ποίημα τοῦ Bannville) *Roméo et Juliette, Mignon*, ἐν τοῖς ἄλλοις θεάτροις: *Maître de Forges, Roman d'un jeune homme pauvre, Divorçons, Fanchon la Vielleuse*, καὶ ὑπὸ τῆς Σάρρας Bernhardt *Cléopâtre, Fedora, Jeanne d'Arc, Dame aux Camélias*.

Ἐν Παρισίοις ἐπαναλήφθη ἄρτι ἐν τῷ Μεγάλῳ-Μελοδράματι ὁ *Lohengrin* μετὰ τῆς πρώτης αἰδοῦ τῆς Βιέννης, δεσποινίδος Lola, ὑπὲρ ἧς εὐνοϊκῶς, ὅσα τούλαχιστον ἀνέγνωμεν, τὰ γαλλικὰ φύλλα ἀπεράνθησαν. Ἄλλ' ὁ *Lohengrin*

επαίχθη ἐν τῷ ἐν Βερολίῳ Βασιλικῷ Μελοδράματι τῇ 4/16 ὀκτωβρίου τὸ τριακοστὸν. Ἡ πρώτη παράστασις τοῦ ἔργου τούτου τοῦ Wagner ἐγένετο ἐν Βερολίῳ τῇ 11/23 ἰανουαρίου 1859, διευθύνοντας τὴν ὁρχήστραν τοῦ δικασίμου ἀρχιμουσικοῦ Wilhelm Taubert.

— Ἡ ἐπιτυχία, δι' ἧς ἐστέφη ἡ *Djamileh* τοῦ Bizet ἐν τῷ Βασιλικῷ Μελοδράματι τοῦ Βερολίου συνεβάλλετο ὅπως καὶ ἐν πολλοῖς ἄλλοις θεάτροις τῆς Γερμανίας ἐκτελεσθῆ. Ὑπάρχει ἔλπις ὅτι, μετὰ τὴν θριαμβευτικὴν περιόδειαν αὐτοῦ, τὸ χάριεν ἔργον τοῦ Bizet θὰ ἐπανέλθῃ εἰς Γαλλίαν, ὡς ἡ πρεσβυτέρα αὐτῆς *Carmen* καὶ ἡ καταλαμβάνη τὴν θέσιν ἔστιν ὅτε ἐπὶ τῶν ἀγγελιδῶν τοῦ Κωμικοῦ Μελοδράματος τοῦ *Chalet* ἢ τῶν *Noces de Jeannette*.

Ἰ. Δ. ΑΝΔΡΕΑΔΗΣ.

ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΙΣ

Κατὰ τὴν ἐβδομάδα ταύτην πολλὰ καὶ ποικίλα ἐπισυνέβησαν γεγονότα, κινουῦντα τὴν προσοχὴν τοῦ ἐν τῇ Δύσει πολιτικοῦ κόσμου καὶ δικαίως εἰς ὑπονοίας ἐμβάλλοντα τοὺς μετὰ βλέμματος ἐταστικούς παρακολουθοῦντας τὴν πορείαν τῶν ἐν Εὐρώπῃ καὶ ταῖς λοιπαῖς ἡπείροις διαδραματιζομένων. Ἐν πρώτοις τὸ νέον στρατιωτικὸν νομοσχέδιον τῆς Γερμανίας τοσοῦτον ἐξετρέφει τὰ πράγματα καὶ τοσοῦτον προὔκαλεσε φόβον, ὥστε ἔνθεν μὲν αἱ κυβερνήσεις τῶν μεγάλων στρατιωτικῶν κρατῶν ἐπιτείνουσι τὸν ὑπὲρ τῆς εἰσαγωγῆς ριζικῶν μεταρρυθμίσεων εἰς τὸν ὑφιστάμενον στρατιωτικὸν ὀργανισμόν ζῆλον, ἔνθεν δὲ ὁ τύπος ἐν μακροσκελέσιν ἔργοις πειράται νὰ συνηγορήσῃ ὑπὲρ τοῦ ἀγῶνος τῶν οἰκείων κυβερνήσεων, ἀνθαμιλλωμένων ἐν τῇ κοινότητι τοῦ δυναταγεῖν ὑπὸ τὰς σημαίας πλείονας βραχίονας καὶ ἐξοπλίσαι αὐτοὺς διὰ φονικωτέρων μέσων. Πόσον τῇ ἀληθείᾳ ἐξυπηρετεῖται ὁ πολιτισμὸς διὰ τῶν τοιούτων ἐνεργειῶν, καθ' ὃν χρόνον ἐπεβάλλετο μείζων περὶ τὴν βιομηχανίαν καὶ τὴν γεωργίαν μέρημα, περιορισμὸς δὲ εἰς τὰ μέχρι τοῦδε γινόμενα ὑπὸ τὴν ἔποψιν τῆς αὐξήσεως τῶν ὑπὸ τὰ ὄπλα δυνάμεων, αἵτινες, εἰς τὸ ἔσχατον πλέον ἀφικόμεναι ὄριον, παρῶρμυσαν τὸν πρίγκηπα Βίσμαρκ νὰ δηλώσῃ διὰ τοῦ περιβάλλοντος αὐτὸν ὡς στρατηγοῦ κύρους ὅτι μείζονες τῶν σήμερον ὑπὸ τὰς σημαίας ἀνθρωπίνων ὄγκων δὲν δύνανται νὰ κυβερνηθῶσιν ἐν ὄρα πολέμου! Οἱ ἐν Βερολίῳ πᾶσαν καταβάλλουσι μέρημα νὰ μεταπειθῶσι τὴν ἐν τῇ Λευκῇ αἰθούρῃ ἀντιπροσωπεῖαν εἰς ἐπιψήφισιν τοῦ νομοσχεδίου τῆς διετίας θητείας παρὰ τὰς ἐπιβληθσομένας ἡδορας δαπάνας· οἱ ἐν Ρωσίᾳ ἀσχολοῦνται περὶ τὸν ἐξοπλισμὸν τῶν νῦν ἐπὶ τὰ ὄπλα ἀνδρῶν διὰ τοῦ νέου γαλλικοῦ τυφεκίου, οὗ τὰς ἀρετὰς ἀνέπτυξεν εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἀλέξανδρον ὁ ἐκ Παρισίων ἐπανακάμψας ἐσχάτως ἀρχηγὸς τοῦ ρωσικοῦ ἐπιτελείου, στρατηγὸς Ὁδρουτσέφ, σὺν τῇ ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ δὲ μερίμνῃ μεγίστῃ

καταβάλλεται φροντίς καὶ ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ τὸ δ' ἐσχάτως μάλιστα καθελκυσθὲν καταδρομικόν, ὅπερ τὸ μέγιστον ὄν πάντων τῶν ἐν θαλάσῃ παραπλησίον, ἐπωνομάσθη ἐκ τοῦ ὀνόματος τοῦ θεμελιωτοῦ τοῦ ρωσικοῦ κράτους καί τετακμιρώσεν οἶαν οἱ ἐν Πετροπόλει ἀπονέμουσι σπουδαιότητα εἰς τὰς ναυτικὰς τοῦ κράτους δυνάμεις. Οἱ ἐν Γαλλίᾳ ζητοῦσι ν' αὐξήσωσι τὰς ὑπὸ τὰ ὄπλα δυνάμεις διὰ τοῦ καταρτισμοῦ ἀποικιακοῦ στρατοῦ, οὗ τὴν ἀπὸ τοῦ ὑπουργείου τῶν στρατιωτικῶν ἐξάρτησιν ἀπῆλθον αὐτὸς οὗτος ὁ κ. Φρεσινὲ ἐπὶ τῷ λόγῳ τοῦ ἔχειν πρόχειρον μέσον ἐπικουρίας ἐν κρίσιμῳ ὄρα· οἱ ἐν Αὐστρίᾳ ζητοῦσι τὴν αὐξήσιν τοῦ καταστατικοῦ τῶν ταγμάτων, καίτοι πολλοὶ τῶν ἀρμοδίων ἐκήρυξαν ὅτι τοιαύτη ἀνάγκη δὲν ὑπάρχει, ἅτε τὸν νῦν ἀριθμὸν τῶν ταγμάτων ἐπαρκοῦς ὄντος εἰς τὴν ἄμυναν τῆς χώρας καὶ τῶν ἐν Οὐγγαρίᾳ στρατευμάτων ὑπερεχόντων τῶν ρωσικῶν· οἱ δ' ἐν Ἰταλίᾳ ὑπουργοὶ καὶ λοιποὶ κυβερνητικοὶ ἄνδρες οὐ παύονται συνηγοροῦντες ὑπὲρ τοῦ στρατοῦ καὶ ἐπαναλαμβάνοντες, ἀπορία ἐπιχειρημάτων τὸ τετραμμένον πλέον ὅτι διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν ὑπὸ τὰ ὄπλα δυνάμεων ἐξασφαλίζεται ἐτι μᾶλλον ἡ εἰρήνη καὶ ὅτι ἡ Ἰταλία, τῇ τριπλῇ συμμαχίᾳ προσχωροῦσα, ἀπαλλάσεται τῆς ἀνάγκης τοῦ αὐξῆσαι τὰς ἐαυτῆς στρατιωτικὰς δυνάμεις. Ὅντως ἀλλοπρόσωλος πολιτικῆ, ἀλλ' ὁ δεινὸς περὶ τὴν ἀλφειτοποιίαν ἰταλὸς φρορολογούμενος, παρὰ τὴν δεινὴν αὐτοῦ καταφορὰν κατὰ τε τοῦ ὑπουργείου καὶ τῆς ἐξωτερικῆς πολιτικῆς αὐτοῦ, ἠξίωσεν αὐθις τοὺς νῦν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ τῆς ἐμπιστοσύνης αὐτοῦ καὶ ἐξεδόξασε τὸ ὑπουργεῖον Γιολιττι κατὰ τὰς διεξαχθείσας γενικὰς ἐκλογάς. Ἡ τῶν στρατιωτικῶν ἐξοπλισμῶν μανία κατέχει καὶ τὰ μικρότερα τῆς Εὐρώπης κράτη καὶ ἐντεῦθεν βλέπομεν τὴν μὲν Ρουμανίαν ἐπανεξάνουσαν τὸ πυροβολικὸν αὐτῆς, τὴν δὲ Σουηδίαν ἀνατρέπουσαν τὸν μέχρι τοῦδε ὀργανισμόν τοῦ στρατοῦ, τῶν πολεμίων τῆς κυβερνήσεως ἀγωνιζομένων νὰ τύχῃσι τοῦ αὐτοῦ ἀποτελέσματος ὑπὲρ τοῦ ναυτικοῦ ἔνεκα τῶν ἀναπεπταμένων ἀκτῶν τῆς κερσονήσου, καὶ τοι οὐδεὶς ὁ ἀπειλῶν ταύτην πολέμου.

Ἄλλὰ σὺν τοῖς στρατιωτικαῖς τούτοις ζητήμασιν, ἅπερ δικαίως τὴν ἀνδύχαιαν προκαλοῦσι τοῦ εὐρωπαϊκοῦ δημοσίου, καὶ μάλιστα διότι ἀνακινοῦνται ζητήματα, πολλὰς φάσεις προσλαβόντα ἀπὸ τῆς 14 Σεπτεμβρίου τοῦ 1829, ἐπιλυθέντα δ' ἐν μέρει ὑπὲρ τῶν προβαλόντων ἀξιώσεις μετὰ τὴν κατασύντριψιν τῆς Γαλλίας τῷ 1870, καὶ ἄλλα ὑπάρχουσι γεγονότα, ἀξία τῆς μερίμνης καὶ τῆς προσοχῆς τῶν ἰθυόντων. Ἡ κατὰ τοῦ κεφαλαίου πάλη τῆς ἐργασίας, ἡ προσλαβοῦσα δεινὸν χαρακτῆρα κατὰ τὸν παρελθόντα μάρτιον ἐν ἀπάδεισιν σχεδὸν τῆς μεγάλης εὐρωπαϊκῆς κράτει, ἐπιτείνεται καὶ αὐθις οὐ μόνον ἐν Γερμανίᾳ, ὅπου ἱκαναὶ ἐπισυνέβησαν σπινναί, οὐ μόνον ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου ἡ τοῦ κ. Λουμπὲ διαιτησία δὲν ἔθικεν ὀλοσχερῶς τέγμα εἰς τὰ ἐν Καρμῶ, ἀλλὰ καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ, ὅπου τὸ ἀφθονον τῶν κεφαλαίουχων χρεῖμα ἠδύνατο νὰ ἱκανοποιήσῃ τὰς δικαίας τῶν ἀντιπροσώπων τῆς ἐργασίας ἀξιώσεις, περιοριζόμενας ἄλλως τε εἰς μικρὰν αὐξήσιν τοῦ ἡμερομισθίου ἢ εἰς ἐλάττωσιν τῶν ἐργαζίμων ὡ-